

bør man også analysere karakteren af denne underliggende magtstruktur. Den samtidig hævde af en institutions-teoretisk og (neo)realistisk præget opfattelse efterlader et par ubesvarede spørgsmål om, hvilken art institutionalisme, man i givet fald tilslutter sig.

Problemerne i analysens teoretiske basis viser sig blandt andet i fremtidsanalysen. Denne tenderer imod at være baseret på en fremskrivning af tendenser i den seneste udvikling, samtidig med at perspektiverne for det udenrigspolitiske samarbejde primært gøres afhængig af institutionelle reformer. Dog nævnes også, at „den politiske vilje“ spiller en rolle. Hvor sandt det end er, at politisk vilje spiller en rolle, så er det - netop i en analyse, der skulle hæve sig over det journalistiske - væsentligt at komme frem til en forståelse af, hvilke forhold der er afgørende for, om en politiske vilje vil være til stede. Generelt gælder, at bogen ville havde vundet ved en mere principielt tænkt afslutning.

Det bør kritisk nævnes, at fremstillingen nogle steder bærer præg af at være utilirækkeligt gennemarbejdet. For eksempel er det generende, at man tre gange (pp. 19, 31 og 38) får at vide, hvilke lande der har hvilken status i forhold til WEU. I hvert fald ét af kapitlerne vidner for meget om at være blevet til i anden sammenhæng. Desuden er teksten som nævnt mange steder for indforstået.

Til trods for de nævnte indvendinger skal Knud Erik Jørgensen roses for at have budt på den vanskelige opgave, som det er at beskrive det udenrigspolitiske samarbejde i EU.

Bogen er egnet for studerende, der skal beskæftige sig med europæisk politik og CFSP-samarbejdet eller delemner inden for dette. Den er overbliksskabende og fyldt med relevante henvisninger inden for

et felt, som ikke er godt kortlagt i den eksisterende litteratur. Der er tale om et godt bidrag på et område, der er svært tilgængeligt på grund af den ekstreme kompleksitet, som i disse år præger den udenrigs- og sikkerhedspolitiske udvikling i Europa.

Morten Kelstrup
Institut for Statskundskab
Københavns Universitet

David Gress, *USA mellem drøm og virkelighed*, København: Dansk Udenrigspolitisk Institut (DUPI), 1996, 120 s., kr. 60,00.

Bogen giver gennem en analyse af den amerikanske samfundsdebat i løbet af de sidste par år et godt indblik i, hvordan de amerikanske eliter forsøger at definere deres identitet i det vakuum, som blev skabt af Sovjetunionens sammenbrud. Hovedtesen er, at en forståelse af de amerikanske elitors selvforståelse og verdenssyn er nøglen til at kunne forstå amerikansk udenrigspolitik efter den kolde krig. Nogen direkte og entydig forbindelse mellem samfundsdebatten og udenrigspolitikken identificeres ikke, fordi situationen i øjeblikket er for flydende til, at det kan lade sig gøre.

Emnerne, som tages under behandling er: immigration og amerikansk identitet, den udbredte frygt i den amerikanske middelklasse for økonomisk tilbagegang, den stigende ulighed og amerikanernes verdenssyn.

Gress konkluderer, at afstanden mellem den amerikanske elite og den brede befolkning er stigende, en udvikling, som afspejler voksende spændinger i det amerikanske samfund. USA er ved at udvikle

bør man også analysere karakteren af denne underliggende magtstruktur. Den samtidig hævde af en institutions-teoretisk og (neo)realistisk præget opfattelse efterlader et par ubesvarede spørgsmål om, hvilken art institutionalisme, man i givet fald tilslutter sig.

Problemerne i analysens teoretiske basis viser sig blandt andet i fremtidsanalysen. Denne tenderer imod at være baseret på en fremskrivning af tendenser i den seneste udvikling, samtidig med at perspektiverne for det udenrigspolitiske samarbejde primært gøres afhængig af institutionelle reformer. Dog nævnes også, at „den politiske vilje“ spiller en rolle. Hvor sandt det end er, at politisk vilje spiller en rolle, så er det - netop i en analyse, der skulle hæve sig over det journalistiske - væsentligt at komme frem til en forståelse af, hvilke forhold der er afgørende for, om en politiske vilje vil være til stede. Generelt gælder, at bogen ville havde vundet ved en mere principielt tænkt afslutning.

Det bør kritisk nævnes, at fremstillingen nogle steder bærer præg af at være utilirækkeligt gennemarbejdet. For eksempel er det generende, at man tre gange (pp. 19, 31 og 38) får at vide, hvilke lande der har hvilken status i forhold til WEU. I hvert fald ét af kapitlerne vidner for meget om at være blevet til i anden sammenhæng. Desuden er teksten som nævnt mange steder for indforstået.

Til trods for de nævnte indvendinger skal Knud Erik Jørgensen roses for at have budt på den vanskelige opgave, som det er at beskrive det udenrigspolitiske samarbejde i EU.

Bogen er egnet for studerende, der skal beskæftige sig med europæisk politik og CFSP-samarbejdet eller delemner inden for dette. Den er overbliksskabende og fyldt med relevante henvisninger inden for

et felt, som ikke er godt kortlagt i den eksisterende litteratur. Der er tale om et godt bidrag på et område, der er svært tilgængeligt på grund af den ekstreme kompleksitet, som i disse år præger den udenrigs- og sikkerhedspolitiske udvikling i Europa.

Morten Kelstrup
Institut for Statskundskab
Københavns Universitet

David Gress, *USA mellem drøm og virkelighed*, København: Dansk Udenrigspolitisk Institut (DUPI), 1996, 120 s., kr. 60,00.

Bogen giver gennem en analyse af den amerikanske samfundsdebat i løbet af de sidste par år et godt indblik i, hvordan de amerikanske eliter forsøger at definere deres identitet i det vakuum, som blev skabt af Sovjetunionens sammenbrud. Hovedtesen er, at en forståelse af de amerikanske elitors selvforståelse og verdenssyn er nøglen til at kunne forstå amerikansk udenrigspolitik efter den kolde krig. Nogen direkte og entydig forbindelse mellem samfundsdebatten og udenrigspolitikken identificeres ikke, fordi situationen i øjeblikket er for flydende til, at det kan lade sig gøre.

Emnerne, som tages under behandling er: immigration og amerikansk identitet, den udbredte frygt i den amerikanske middelklasse for økonomisk tilbagegang, den stigende ulighed og amerikanernes verdenssyn.

Gress konkluderer, at afstanden mellem den amerikanske elite og den brede befolkning er stigende, en udvikling, som afspejler voksende spændinger i det amerikanske samfund. USA er ved at udvikle

sig til et meritokrati. Dvs. at de ledende stillinger i stigende grad besættes af de højst uddannede og bedst kvalificerede personer. Ulempen ved denne tendens er, at disse eliter anser deres privilegier som fortjente og ikke føler nogen forpligtelse over for samfundet som helhed. Denne opfattelse har været medvirkende til den mere hårdhændende socialpolitik, der er blevet ført i de seneste par år.

Konsekvensen heraf vil blive endnu større sociale skel og større konflikter internt i det amerikanske samfund. Omvendt peger Gress dog også på, at de amerikanske politikere, heller ikke republikanerne, ikke har turdet pille ved mellemklassens privilegier. Så længe middelklassen er fredet, må man forvente, at udviklingen i USA i høj grad vil være præget af kontinuitet.

Peter Viggo Jakobsen
Institut for Statskundskab
Aarhus Universitet

Jonathan Boston, Stephen Levine, Elisabeth McLeay og Nigel S. Roberts, *New Zealand Under MMP: A New Politics?*, Auckland: Auckland University Press/Bridget Williams Books, 1996, 206 s., NZD 34.95.

I november 1993 vedtog et flertal af de new zealandske vælgere ved en folkeafstemning at skifte valgsystem: 54 pct. stemte for at gå over til en variant af det tyske valgsystem, medens 46 pct. foretrak det hidtidige flertalsvalg i enkeltmandskredse. I New Zealand kaldes det tyske valgsystem *mixed member proportional*, der forkortes til det MMP, som optræder i titlen på den bog, der skal omtales her.

Det var egentlig lidt ironisk, at New Zealand således besluttede sig for at forlade det velkendte *first-past-the-post* system (FPTP), for flere centrale lærebøger (for eksempel både Lijphart og Taagepera & Shugart) har set New Zealand som inkarnationen af den såkaldte *Westminster*-model, langt klarere end Storbritannien selv.

Det var da også de to store partiers strid med hinanden - deres almindelige *adversarial politics* - der ubønhørligt havde drevet folkeafstemningen om ændring af valgsystemet frem, for hverken *Labour* eller *National* ønskede at skifte. Men nu kom det - via en første folkeafstemning i 1992 - og så greb vælgerne chancen for at vise politikerne, hvad de mente om deres måde at være politikere på!

New Zealand havde en lang række økonomiske, sociale og identitetsmæssige problemer i 1970'erne og 1980'erne, og det var politikernes manglende evne til at løse disse samfundsmæssige problemer, vælgerne nu straffede dem for ved at gennemtvinge nye institutionelle rammer.

Ikke alle vidste vel, hvad det nye system gik ud på - trods omhyggelige oplysningskampagner - og da slet ikke, hvad virkningerne ville være på langt sigt - men foreløbigt kunne politikerne da få én over næsen! Parallellen til andre folkeafstemninger i en række andre lande i begyndelsen af 1990'erne er åbenbar, og også dem i New Zealand har altså et stærkt element af protest-stemme i sig.

12. oktober 1996 skal så det første valg under det nye system holdes; det er anledningen til, at en forskergruppe ved Victoria Universitetet i Wellington, der over en årrække vil følge og analysere effekterne af denne væsentlige institutionelle forandring i et lille og - forholdsvis - velfungerende demokrati, har udsendt denne interessante og nyttige bog, der på